

Rzeźba solna „Św. Kinga”

- Autor prawdopodobnie Józef Markowski
- Czas powstania pocz. XX w.
- Miejsce powstania Wieliczka, Polska
- Wymiary wysokość: 185 cm, szerokość: 67 cm
- Numer inwentarzowy MŻKW V/24
- Muzeum [Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce](#)
- Tematy [religijność](#), [wyrzeźbione](#)
- Technika [rzeźba](#)
- Materiał [sól](#)
- Prawa do obiektu Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce
- Prawa do wizerunków cyfrowych © wszystkie prawa zastrzeżone, Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce
- Digitalizacja RPD MIK, projekt Wirtualne Muzea Małopolski
- Tagi [Wieliczka](#), [sól](#), [górnictwo](#), [rzeźba](#), [2D](#), [sztuka sakralna](#), [święci](#), [© wszystkie prawa zastrzeżone](#)

Rzeźba wykuta w soli zielonej przedstawiająca św. Kingę. Postać, stojąca na sześciennym postumencie, ma wysokość 1,85 m (z postumentem — 2,4 m). Św. Kinga ubrana jest w strój zakonny (habit): długą tunikę przepasaną sznurem z węzłami, za którym zaczepiony ma różaniec, krótki płaszcz, zawicie głowy (okrywające czoło, policzki i szyję) oraz welon opadający na ramiona.

Rzeźba została wykonana prawdopodobnie na początku XX wieku, a jej autorstwo przypisywane jest górnikowi-rzeźbiarzowi Józefowi Markowskiemu, znanemu jako wykonawca solnych rzeźb w kaplicy Św. Kingi.

Solne rzeźby patronek górnictwa — św. Kingi i św. Barbary — znajdowały się początkowo w ołtarzu Męki Pańskiej na podszybiu *Daniłowicza* na III poziomie wielickiej kopalni soli. W artykule radcy górniczego Edwarda Windakiewicza, *Kaplice w kopalni wielickiej*, zamieszczonym w „Życiu Technicznym” w 1938 roku, znajduje się opis tego ołtarza: „W podszybiu szybu zjazdowego «Daniłowicz» na III poziomie znajduje się w nżyzy skalnej pięknie utrzymany ołtarz ze Zbawicielem na Krzyżu, a po bokach ołtarza postacie Św. Barbary, Św. Kingi i Św. Antoniego”. Dziś w tym miejscu znajduje się zupełnie inny, nowy ołtarz: Św. Kingi. Kiedy usunięto z tego miejsca solne figury św. Kingi i św. Barbary — nie wiadomo. W 1956 roku Kopalnia Soli Wieliczka przekazała posągi do nowo utworzonego Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Figury świętych ustawiono w komorze Russegger II, przed wejściem do Szerzyzny.

Święta Kinga była przedstawiana na dwa sposoby: jako młoda osoba w bogatym stroju księżnej lub jako starsza zakonnica w habicie klaryski. Jedynie Jan Matejko dokonał celowego zestawienia obu konwencji i sportretował św. Kingę w wieku ok. 60 lat w szatach księżnej, z atrybutami nawiązującymi do jej życia w klasztorze klarysek (modlitewnik, pastorał, widok klasztoru w Starym Sączu).

Współczesny habit klarysek nawiązuje do ubioru z czasów początków zakonu, składa się z: prostej, długiej, czarnej tuniki z szerokimi rękawami, szytej w formie krzyża, czarnego szkaplerza, traktowanego w początkach jako okrycie ochronne dla tuniki, dziś stałego elementu ubioru, długiego, sięgającego do stóp, czarnego płaszcza, używanego zwłaszcza podczas liturgii i ważnych obrzędów wspólnoty, welonu opadającego na ramiona (białego dla nowicjuszek, czarnego dla profesek), białego zawicia głowy (okrywającego czoło, policzki i szyję), którym średniowieczne kobiety wyrażały skromność i oddanie się poślubionemu, białego sznura wiązanego w pasie, na tunice, który wyraża pokutny styl życia, a trzy węzły oznaczają trzy śluby wypowiedane podczas profesji: posłuszeństwo, czystość i ubóstwo, zawieszanej na sznurze koronki siedmiu dziesiątek pomagającej w nabożeństwie do siedmiu radości Najświętszej Maryi Dziewicy.

Św. Kinga w kopalniach Wieliczki i Bochni od ponad 700 lat otoczona jest szczególnym kultem. Jego fundament stanowi przekonanie, że to za jej przyczyną dokonano się doniosłe, dziejowe wydarzenie — odkrycie soli kamiennej na ziemi krakowskiej. Według legendy wiano św. Kingi, czyli pokłady soli, zostało w sposób cudowny przeniesione z węgierskiej krainy Máramaros (obecnie Maramureş w Rumunii) do Polski. Wierzono w stałą opiekę św. Kingi nad kopalniami soli i pracującymi w nich górnikami. W przypadku groźnych pożarów (w poł. XVII w.) górnicy szukali ratunku, pielgrzymując do grobu św. Kingi w klasztorze klarysek w Starym Sączu. W kopalni powstawały liczne miejsca jej kultu: kaplica św. Kunegundy (czyli Kingi) w komorze *Boczaniec* (1645), w której znajdował się obraz Świętej, płaskorzeźba solna przedstawiająca klęczącą Kingę w habicie w kaplicy św. Krzyża na Lizaku (1730) i wreszcie najbardziej okazała kaplica św. Kingi na poziomie II wyższym (1896). Świadectwem kultu św. Kingi są także obrazy znajdujące się w muzealnej ekspozycji podziemnej, namalowane przez Jana Matejkę i Ferdynanda Olesińskiego.

Opracowanie: Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce, © wszystkie prawa zastrzeżone

Rzeźby solne w kopalni wielickiej

Rzeźby wykonane w soli są charakterystyczne dla kopalń w Wieliczce i Bochni. Na naszym portalu

reprezentują je przedstawienia [św. Kingi](#) i [św. Barbary](#). Sól jest trudnym materiałem. Z jednej strony jest bardziej miękka i plastyczna niż kamień, jednak może zawierać w bryle niewidoczne spękania. Jeden nieostrożny ruch dłuta i pobijaka może spowodować zniszczenie rzeźby. Sól jest bardzo wrażliwa na wilgoć i świeże wilgotne powietrze. Wyługowanych rzeźb właściwie nie sposób uzupełnić, odnowić. Malownicze, szarozielone rzeźby, wykonane w większości przez górników-rzeźbiarzy, odpowiednio wyeksponowane światłem stanowią jeden z atutów wielickiej kopalni soli. Najstarsze solne rzeźby pochodzą z końca XVII wieku. Bardzo cenne jest rzeźbiarskie wyposażenie kaplicy św. Antoniego (1698), kaplicy św. Krzyża w komorze Lizak (ukończone w 1730 roku, miejsce niedostępne dla zwiedzających) oraz figury mnichów w kaplicy św. Krzyża na poziomie II wyższym (przeniesione z kaplicy św. Kunegundy na Boczańcu, z końca XVII wieku). Wiele rzeźb nie dotrwało do naszych czasów (np. rzeźby Wulkana i Neptuna w sali balowej Łętów). Najbardziej znany i efektowny jest zespół solnych rzeźb i płaskorzeźb wykonywanych od 1895 roku w kaplicy św. Kingi na poziomie II wyższym przez Józefa Markowskiego, jego brata Tomasza, Antoniego Wyrodka i Stanisława Anioła. Tradycja rzeźbienia w soli kultywowana jest z powodzeniem w wielickiej kopalni do dzisiaj.

Opracowanie: Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce, Redakcja WMM, © wszystkie prawa zastrzeżone

Zobacz rzeźby solne w kolekcji Wirtualnych Muzeów Małopolski:

[Rzeźba solna „Św. Barbara”](#)

[Rzeźba solna „Św. Kinga”](#)

Tagi: [rzeźba](#), [Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce](#), [kopalnia](#), [sól](#), [świeci](#), © wszystkie prawa [zastrzeżone](#)